

REGULATORNA TELA

4.1. Regulatorno telo za elektronske medije (REM) - Regulacija rijalitija prisilnog okruženja

Regulatorno telo za elektronske medije je donelo Preporuku o vremenu emitovanja rijalitija „prisilnog okruženja”, a najavilo je i donošenje uputstva sa istom tematikom, koje će biti na javnoj raspravi u decembru.

Preporukom je data smernica pružaocima medijske usluge da „rijalitije prisilnog okruženja” kategorizuju sa oznakom 18, koja podrazumeva da konkretni sadržaj može da se emituje samo u periodu između 23:00 i 06:00. Preporuka ne definiše rijalitije prisilnog okruženja nego samo primera radi nabraja određene rijaliti programe koji su trenutno dostupni na nacionalnim televizijama: Parovi, Farma, Maldivi i Veliki brat.

Član 25. stav 4. Zakona o elektronskim medijima propisuje da Regulator donosi preporuku u slučaju da postoji neujednačena dozvoljena praksa pružalaca medijskih usluga u primeni odredaba zakona koje se odnose na programske sadržaje, ako je u interesu korisnika medijskih usluga da se uspostavi jedinstvena praksa radi unapređenja načina pružanja tih usluga. Iako se radi o pravno neobavezujućem dokumentu, preporuka ukazuje na pravac regulacije koji će u predmetnoj oblasti u narednom periodu primenjivati REM. Ideja je zaštita ranjivih kategorija korisnika medijskih usluga od programskih sadržaja koji mogu da naškode njihovom razvoju, što predstavlja legitimni cilj, pa bi eventualni podzakonski akti i/ili preporuke, budući da zaista za tim postoji potreba, morali da budu doneti.

Međutim, postavlja se pitanje koliko je metod generalnog, *ex ante* određivanja određenih sadržaja kao nepodobnih za mlađe od 18 godina u skladu sa konceptom nezavisnosti uredničke politike medija. Naime, Regulatorno telo za elektronske medije je već donelo podzakonski akt koji propisuje obavezu koja se odnosi na kategorizaciju programa. Radi se o Pravilniku o zaštiti prava maloletnika u oblasti pružanja medijskih usluga, koji između ostalog propisuje obavezu pružaoca medijske usluge da kategorizuje programske sadržaje koji su nepodesni za mlađe od 12, 16 ili 18 godina, (član 7. Pravilnika) i merila koje pružalac medijske usluge u toj kategorizaciji primenjuje (član 13. Pravilnika).

Dakle, sam Pravilnik je već odredio da je kategorizacija obaveza pružalaca medijskih usluga, a ne Regulatora. U slučaju da pružalac medijske usluge pogrešno kategorizuje program i stoga programske sadržaje pušta u vreme kada ne bi trebalo da budu puštani, REM mu može izreći mere, u rasponu od opomene i upozorenja do privremene zabrane objavljivanja određenog sadržaja i oduzimanja dozvole. Celokupni sistem regulacije je u ovoj oblasti zasnovan na *ex post* principu – reagovanju nakon uočenog kršenja zakona i drugih propisa i to na *ad hoc* osnovi. Međutim, Preporukom se najavljuje izvesno odstupanje od opšteg pravila, u smislu *a priori* proglašavanja nabrojanih postojećih rijaliti sadržaja nepodesnim za mlađe od 18 godina.

Nesporno je da REM trpi kritike javnosti zbog „nereagovanja” na učestalo nasilje, psovke, vulgarno ponašanje u pojedinim rijaliti sadržajima. Takođe je jasno da su neki od tih rijaliti formata prevršili svaku meru pristojnosti, a nebrojeno puta su prekršili i zakon, što je naročito evidentno za rijaliti program „Parovi”, u vezi s kojim je regulatorno telo TV Happy izreklo tri upozorenja, jednu opomenu i jednu privremenu zabranu objavljivanja određenog programskog sadržaja na 24 sata. Pored toga, problematično je i to što se regulacija zadržava samo na postojećim programima „prisilnog okruženja”, čija definicija, pri tom, nigde nije data. Prisilnost okruženja samo po sebi ne mora nužno da dovede do toga da sadržaji budu nepodesni za mlađe od 18 godina. Na primer, u smislu pomenutog termina, i rijaliti program „Survajver” predstavlja program prisilnog okruženja, a nisu ga odlikovale psovke, uvredljiv govor, zloupotreba alkohola i sl. Pored toga, ovakav fokus preporuke na rijaliti prisilnog okruženja ispušta iz vida pojedine programske sadržaje koji ne bi striktno potpadali pod ovu kategoriju, a ima više razloga zbog kojih bi morali da budu kategorizovani kao nepodesni za mlađe od 18 godina. Očigledan je primer rijaliti programa „DNK”, koji je jako problematičan sa aspekta poštovanja prava maloletnika i ostalih učesnika u tom programu. Zbog toga, ovoj problematici treba znatno ozbiljnije pristupiti i naći rešenje koje će biti u skladu sa principom pravne predvidivosti i koje neće neprimereno zadirati u uredničku nezavisnost medija.

DRŽAVNI ORGANI

4.2. Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti

Neovlašćeno objavljivanje podataka o zdravstvenom stanju u medijima

Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti Rodoljub Šabić naložio je pokretanje postupka nadzora nad primenom Zakona o zaštiti podataka o ličnosti u Klinici za psihijatrijske bolesti „Laza Lazarević”. Povod za pokretanje postupka bio je veći broj prijava koje

su Povereniku pristigle, a u vezi sa objavljivanjem podataka o zdravstvenom stanju A.K. u emisiji TV Pink: „Rušenje Vučića – poslednji čin”. Poverenik je upozorio da je Ustavom Srbije zabranjena i kažnjiva upotreba podataka o ličnosti izvan svrhe za koju su prikupljeni, osim za potrebe krivičnog postupka ili zaštite državne bezbednosti. Poverenik je ponovo naglasio zabrinutost zbog toga što se u medijima pojavljuje enorman i sve veći broj ličnih podataka iz medicinskih dosijea, rezultati poligrafskih ispitivanja, sadržaji iskaza svedoka itd.

U spornom slučaju, u kontekstu cele „tabloidno” plasirane priče o državnom udaru, došlo je i do toga da su javno, putem medija sa nacionalnom frekvencijom, konkretno televizije Pink, izneti podaci o zdravstvenom stanju A.K. Ovde posebno podvlačimo i da narušavanje privatnosti nije samo kršenje Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, već i Zakona o elektronskim medijima i naročito Pravilnika o zaštiti ljudskih prava u oblasti pružanja medijskih usluga. U tom smislu, Nezavisno udruženje novinara Srbije (NUNS) je povodom istog događaja podnelo Regulatornom telu za elektronske medije prijavu protiv TV Pink, zbog kršenja odredaba o zaštiti privatnosti iz Pravilnika o zaštiti ljudskih prava u oblasti pružanja medijskih usluga.